

boord of dure restaurants.

Het voordeel van de vooraf betaalde tickets is bovendien dat ze maatschappijen voorzien van een grote hoeveelheid goedkoop werkkapitaal: Carnival sloot 2024 bijvoorbeeld af met 6,4 miljard dollar aan door klanten vooruit betaalde tickets op de balans, ruim vijf keer zoveel als de cash die het op dat moment had. Daarbij helpt het dat klanten hun reizen steeds verder vooruitboeken – boekingen die klanten zestien maanden van tevoren doen, zijn geen uitzondering.

Maatschappijen blijken er ook meester in te zijn om klanten te verleiden optionele pakketten

**NORWEGIAN
BOEKT EEN
GEMIDDELTE
BRUTOWINST
PER BEZOEKER
VAN 285
DOLLAR PER
DAG**

met extra's af te sluiten, zoals voor toegang tot onbeperkte drankjes en aanvullende restaurantbezoeken aan boord. De klanten die zich laten verleiden tot het vooraf aanschaffen van die pakketten, blijken aan boord niet minder geld uit te geven aan weer andere extraatjes, zo vertelden managers van Caribbean onlangs aan analisten die het bedrijf volgen. Of het komt doordat consumenten die all-inclusive-pakketten bestellen gemiddeld genomen welvarender zijn, of dat de consumentenpsychologie een rol speelt en het feit dat de reizigers het geld dat zij zo lang geleden al hebben uitgegeven niet meer op hun portemonnee voelen drukken, is onduidelijk.

NIEUWE BESTEMMING

Het idee van een cruise als een vorm van vakantie kwam halverwege de negentiende eeuw op, toen welgestelde Britten luxueuze vaartochten over de Middellandse Zee konden ondernemen met de Peninsular and Oriental Steam Navigation Company. Toch was het bootvervoer tot ver in de twintigste eeuw vooral een manier om van A naar B te komen. Dat veranderde pas toen de oceaanstomers die tussen Europa en de VS voeren, werden weggeconcentreerd door het vliegtuig en een nieuwe bestemming zochten. Ondertussen steeg de vraag naar cruisevakanties, onder meer door de populariteit van *The Love Boat*, de Amerikaanse televisieserie die eind jaren 70 wekelijks tientallen miljoenen kijkers trok. Cruisebedrijf Princess, waarvan de schepen gebruikt werden, sponsorde de serie.

Versillende bedrijven sprongen in op de grote vraag naar vakantiehuizen per boot. Royal Caribbean werd in 1968 opgericht in Noorwegen en verhuisde later naar de Verenigde Staten, waar het ook sinds 1993 beursgenoteerd is. Twee jaar daarvoor richtten de Noor Knut Kloster en de Israëliër Ted Arison Norwegian Cruise Line op. Het bedrijf was lange

tijd in handen van investeringsmaatschappijen als Apollo en TPG, maar heeft sinds 2013 een Amerikaanse beursnotering. Medeoprichter Ted Arison vertrok overigens al snel en richtte in 1972 cruisemaatschappij Carnival op.

QUARANTAINES

De Peninsular and Oriental Steam Navigation Company, die de eerste cruises uitbaatte, handelt tegenwoordig onder de naam P&O. Die logistieke gigant verkocht zijn cruiseactiviteiten in 2003 aan Carnival, overigens net als het door *The Love Boat* beroemd geworden Princess. Het Brits-Amerikaanse bedrijf is sinds 1987 beursgenoteerd en nam in 1989 Holland America Line over, de oorsprong van het beleggingskapitaal van de Nederlandse investeringsmaatschappij HAL Investments. De schepen die onder het bedrijfsdeel Holland America Line vallen, krijgen nog altijd Nederlandse namen, zoals *Koningsdam*, *Rotterdam* en *Nieuw Statendam*.

Zowel in de omvang van de schepen als in het aantal schepen groeide de cruisesector sinds de jaren 70 onafgebroken, totdat vijf jaar geleden de coronapandemie uitbrak. Direct leek de sector ten dode opgeschreven. Aan boord van verschillende cruiseschepen zorgden coronabesmettingen ervoor dat bezoekers en bemanning wegens quarantaines tijdenlang niet aan land mochten. Honderden reizigers liepen het virus op en enkele tientallen bezoekers kwamen in de eerste maanden van 2020 om het leven aan boord van een cruiseschip. De Amerikaanse overheid verbood het houden van cruises meer dan een jaar lang.

SCHULDEN AFGEBOUWD

Beleggers vroegen zich af of de sector die negatieve associatie wel van zich af zou kunnen schudden. De cruiseaandelen verloren op de beurs zo'n 80 procent van hun marktwaarde in drie maanden

